

Nye artar til oppdrett - arealbehov, miljøomsyn, samfunnsinteresser

---

Lars Olav Sparboe, los@akvaplan.niva.no

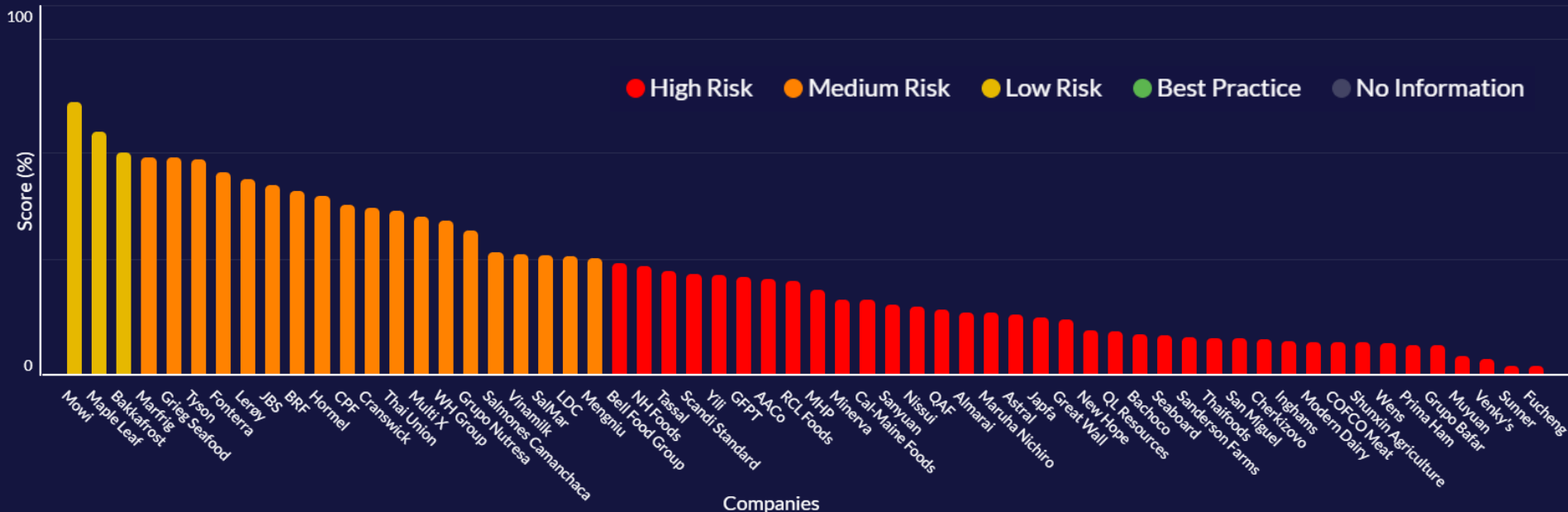
26.-27.10.21

Sjømat fra norsk havbruk i framtiden

Havbruk er mye av løsningen – lakseselskaper blant de mest bærekraftige produsenter av animalsk protein

Coller Fairr index – bærekraftsrangering av de 60 største produsentene av animalsk protein i verden

Utredninger peker på vekst – inkludert nye arter

1999

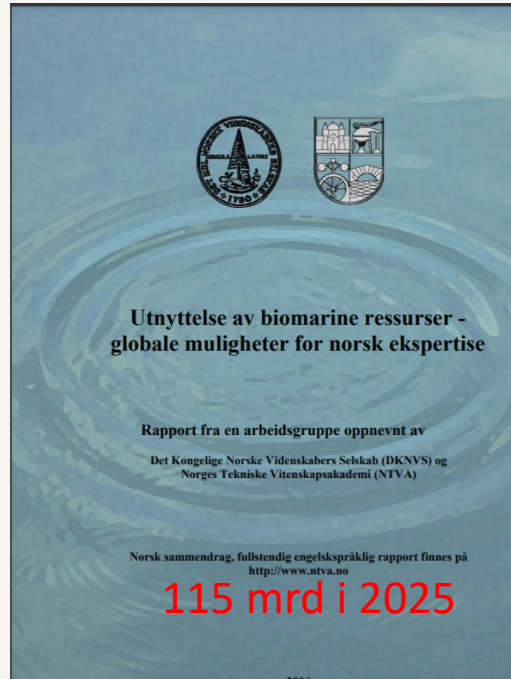
**NORGES MULIGHETER FOR
VERDISKAPING INNEN
HAVBRUK**

Utredning fra Arbeidsgruppen for havbruk
oppnevnt av
Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab
og
Norges Tekniske Vitenskapsakademi

Trondheim Oktober 1999

250 mrd i 2030

2006

**Utnyttelse av biomarine ressurser -
globale muligheter for norsk ekspertise**

Rapport fra en arbeidsgruppe oppnevnt av
Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab (DKNVS) og
Norges Tekniske Vitenskapsakademi (NTVA)

Norsk sammendrag, fullstendig engelskspråklig rapport finnes på
<http://www.ntva.no>

115 mrd i 2025

2012

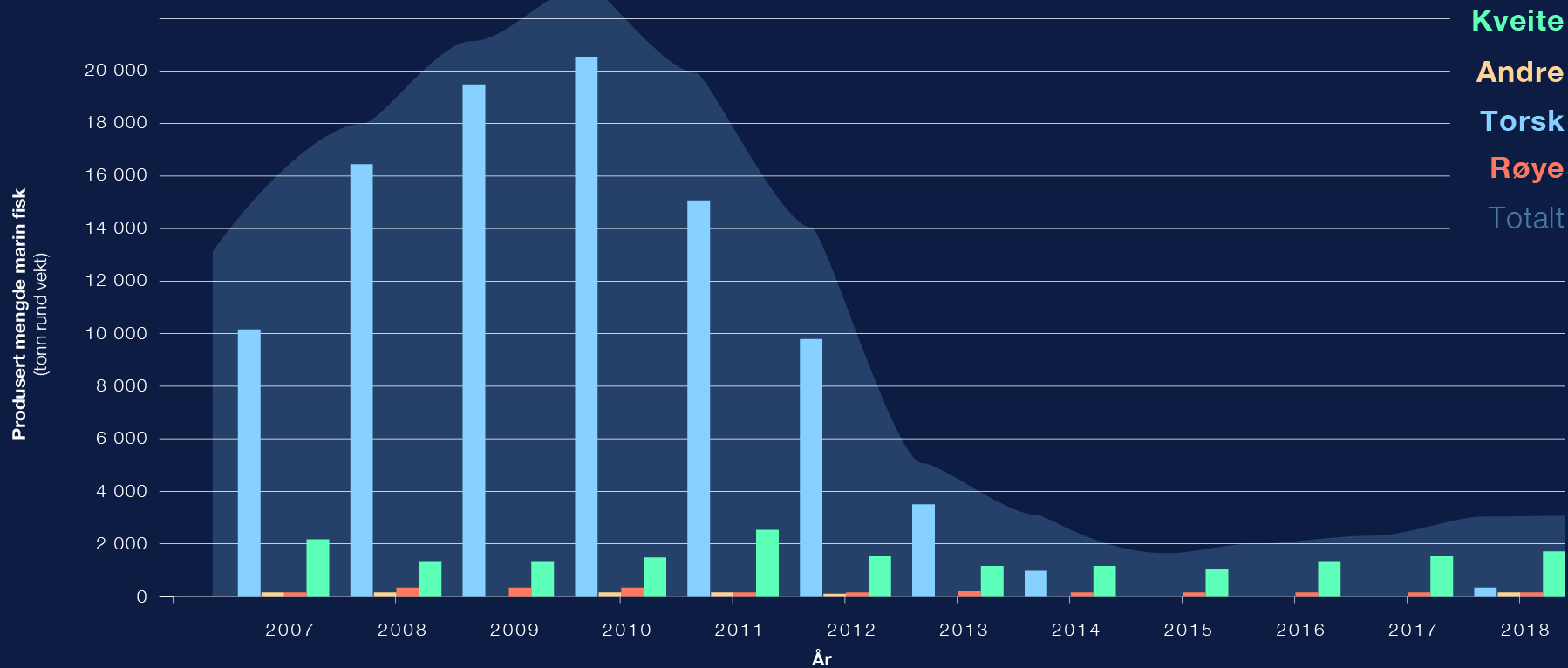

**Verdiskaping basert på
produktive hav i 2050**

550 mrd i 2050

2012
Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab (DKNVS)
og Norges Tekniske Vitenskapsakademi (NTVA)

Produksjon nye arter

Det etableres bedrifter for stadig flere arter

Er det nå (de neste 10 år) det eksploderer?

- Torsk
- Sukkertare
- Rognkjeks
- Stør
- Berggyllt
- Røye
- Kveite
- Kråkeboller
- Piggvar
- Flekksteinbit
- Blåskjell
- Kamskjell
- Østers
- Hummer
- Tigerreke
- Børstemark
- Sekkedyr
- **Rødspette?**
- **Kingfish?**
- **Barramundi?**

Sjømatpulsens: To aktører satser friskt på nye arter i norsk fiskeoppdrett

De satser til tross for katastrofale erfaringer gjort av selskaper før dem.

Nye arter-rapporten (2019)

SNF

NIVA

Akvaplan
niva

Evaluering av 30 arter

Fem kriterier **vektet**

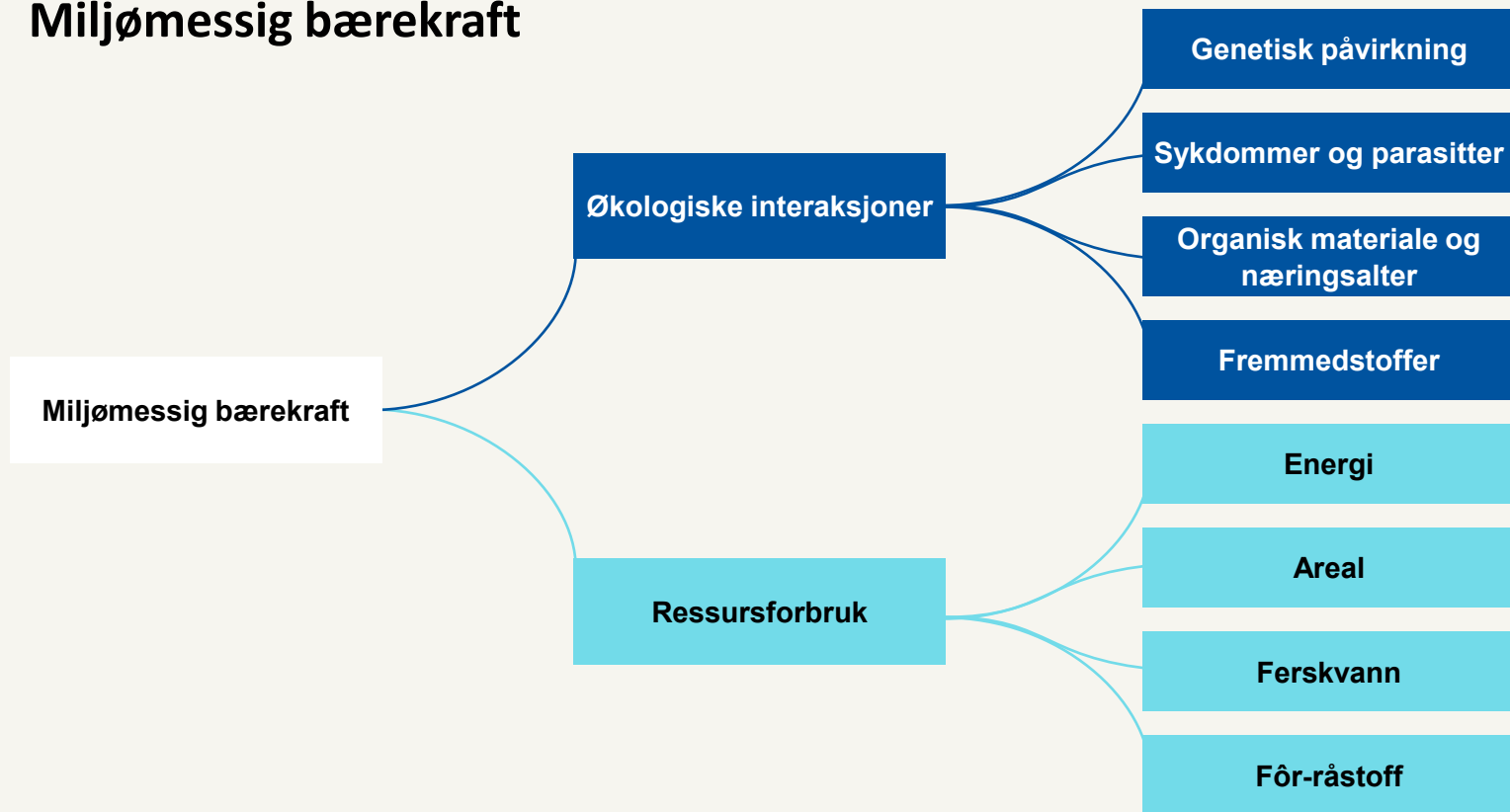
- Marked **25 %**
- Lønnsomhet **25 %**
- Miljømessig bærekraft **25 %**
- Utnyttelse av Norges fortrinn **10 %**
- Utviklingsstatus **15 %**

1 av 5 kriterier:

Miljømessig bærekraft

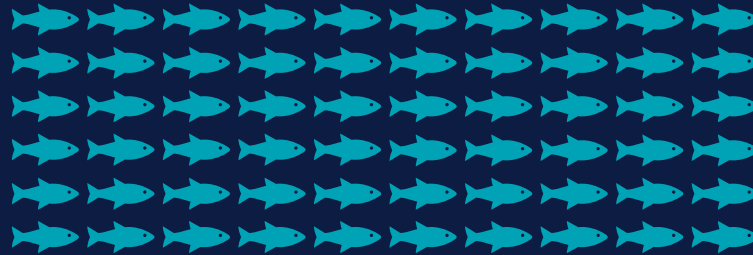

Intervjuet 17 superinformanter

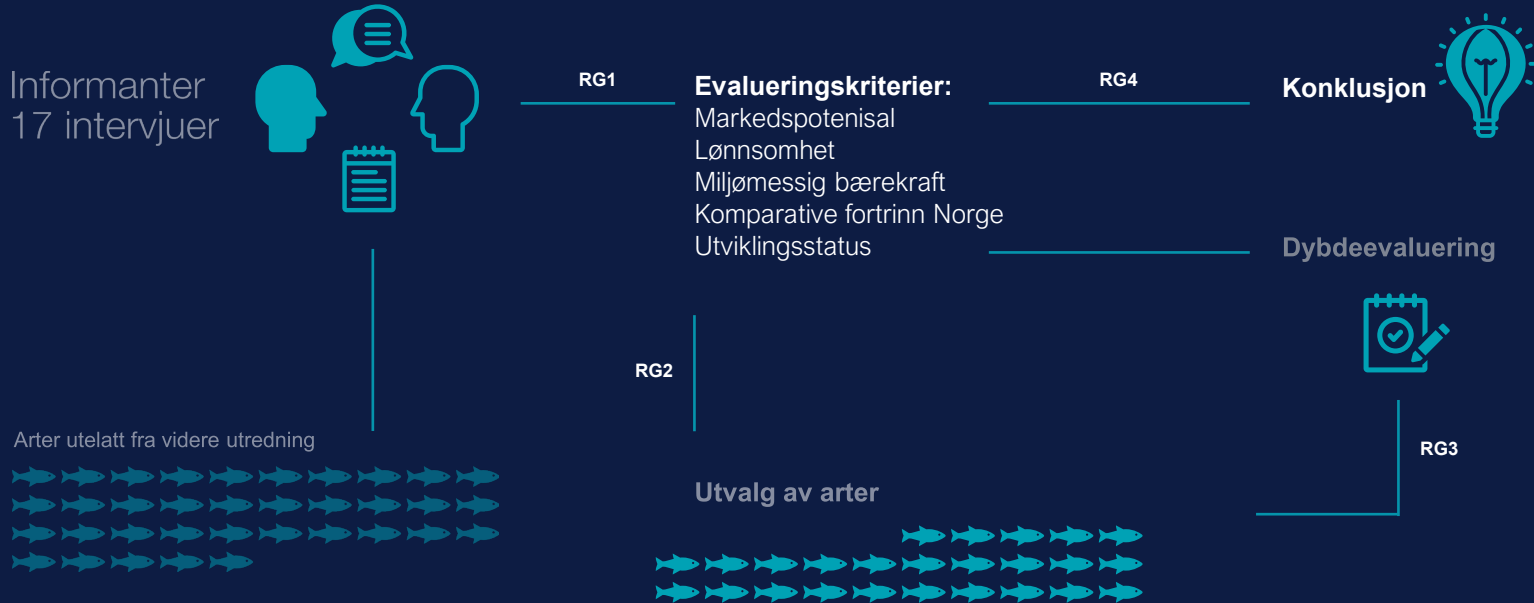
Prosjektets aktiviteter

Startet med 60 arter

60 arter

Prosjektets aktiviteter

30 utvalgte arter evaluert

Marine arter

Torsk

Kveite

Røye

Piggvar

Flekksteinbit

Havabbor

Lysing

Lomre

Smørflyndre

Rødspette

Breiflabb

St. Petersfisk

Hummer

Makrellstørje

Tunge

Ferskvannsfisk

Gjørs

Lake

Sik

Stør

Lavtrofiske arter, mat

Blåskjell konsum

Kråkebolle

Flatøsters

Kamskjell

Rød sjøpølse

Gullskjell / teppeskjell

Lavtrofiske arter, biomasse

Blåskjell biomasse

Sekkedyr

Børstemark

Lavtrofiske arter, makroalger

Sukkertare

Butare

Søl

Evaluering av artene – hovedleveransen. Alle vurderinger for hver art i samme tabell.

Torsk (Cod)							Totalscore:	2,17	
Markets (25%)	Markets		Market potential		Substitutes		Risk assessment	Kommentarer	Delscore
	Existing 20%	Potential markets 10%	Product diversification 10%	Market access 10%	Wild 5%	Farmed 5%	Risk 40%		
	A large market for cod 3	A controlled production process provides opportunities for developing existing markets and new markets. 3	Farmed cod will have a lower use potential than wild due to lower quality. High price also salted. 2	A well established market network for wild cod that can be utilized for farmed. 3	This is the real threat. Meanwhile I can have fresh Norwegian cod for less than €8 per kilo, why I would pay more? 1	A number of white fish species can compete with cod in the market (pangasius etc.) 1	System risk. Several 2 factors that are uncertain.	There is a conflict potential here. What would be the reaction of cod fishermen if the Government supports competition from aquaculture? Creating and stimulating a competitor to Norwegian wild cod may be a bad strategy.	2,3
Profitability (25%)	Current profitability		Expected development	Expected development in production cost			Risk assessment	Kommentarer	Delscore
	Price 10%	Cost of production 10%	Price 20%	Scale effects 10%	Efficiency 10%		Risk 40%		
	3	High production cost, low fillet yield. 1	A large existing market implies a limited price effect if high volume. Wild cod and substitutes represent uncertainty/risk. 3	3	3		Risk related to increased cod production and substitutes. 1		2
Sustainability (25%)	Genetic influence		Ecological interactions		Ecological interactions, releases to the environment		Risk evaluation	Kommentarer	Delscore
	10%	Infection spread 10%	Larvae, juveniles and stock fish 10%	Organic 5%	Legemidler/medication 5%	Toxins 10%	Risk 40%		
	Spawns in the cages, vulnerable coastal cod stocks. Escapes still a challenge. 1	Risk of spread of several pathogens and parasite agents to rainbow trout, coastal cod and marine species in general. 1	Access to wild fish for breeding programs is good. Will not have any significant ecosystem effects. 3	Similar to any other 2 open cage production.	Can anticipate use of medicals in a period. 2	The use of copper for impregnation of nets. Fish feed can contain environmental toxins and marine feed ingredients have a higher level of toxins than vegetable. 2	High probability for 1 spawning in cages and genetic interaction with wild cod unless this is solved through regulation or technology it represents a high risk. VHS	For all fish farming one can anticipate pathogen infection and use of medicals for a period of time. Known diseases are often battled with vaccination. Parasites will be handled by preventive (vaccines), treating (medicines and chemicals) or physical barriers.	1,54
Energy 3%		Resursforbruk							
	Juvenile production 2 in closed cages on land. Further process open cages 2	Fish production in open sea pens is area effective 3	Marine species 3	Feed ingredients 3%	Carnivor 2				
Advantages (10%)	Competence		Natural given				Risk assessment	Kommentarer	Delscore
	Species 15%	General 15%	Space 15%	Clean water 15%			Risk 40%		
	Substantial knowledge base 3	Substantial experience 3	Available area 3	The largest part of the production process is in open sea pens 3			Well tested species 3		3
Development status (15%)	Development status						Risk assessment	Kommentarer	Delscore
	Species 60%						Risk 40%		
	Several small companies produce cod today. The production has been reaching 20' tons 2,5						Experience from 3 industrial production.		2,7

Torsk

							Totalscore: 2,09								
Marked (25%)	Marked		Markedspotensial		Substitutter		Risikovurdering	Kommentarer	Del-score						
	Eksisterende 25%		Potensielle markeder 15%	Produktdiversifisering 10%	Ville 5%	Opprettede 5%	Risiko 40%								
	Stort marked for torsk 3	3	Kontrollert produksjonsprosess gir store muligheter for å videreutvikle markeder samt skape nye	3	Smlare anvendelse enn vill 2 torsk grunnet kvaliteten.	1	En rekke hvitfisker kan konkurrere med torsk (pangasius m.fl)			1	Systemisiko - flere spørsmål som må avklares 2	Kan kanskje skape konflikt mellom villfangst og oppdrett, noe en ser for ulike arter i enkelte land.	2.3		
Lønnsomhet (25%)	Nåv. lønnsomhet		Forventet prisutvikling		Forventet utvikling i prod. kost		Risikovurdering	Kommentarer	Del-score						
	Pris 10%		Prod.kost 10%		Pris 20%		Skalaeffekter 10%			Effektivitet 10%	Risiko 40%				
	Høy pris på tross av stort kvantum 3	3	Høy produksjonskostnad. 1	1	Stort marked gir begrenset priseffekt av betydelige volum. Villfiske og substitutter gir usikkerhet.	3	Vil vente skalaeffekter ved oppskalering av produksjonen.			3	Grunnlag for bedre effektivitet.	3	Usikkerhet med hensyn til substitutter ved øking i produksjonen.	1	2
Bærekraft (25%)	Økologiske interaksjoner			Økologiske interaksjoner, utslipp			Risikovurdering	Kommentarer	Del-score						
	Genetisk påvirkning 10%		Smittespredning 10%	Organisk 10%	Legemidler 5%	Miljøgifter 3%	Risiko 40%								
	Gyter i merd, sårbare kystbestander og rømming er fortsatt en utfordring. 1	1	Muligheter for spredning av flere patogener og parasittere agens til regnbueørret kysttorsk og marine arter generelt	1	Som annet sjøbasert oppdrett	1	Forventet bruk av legemidler ved sykdom. 2			2	Bruk av impregnering av neter. Fiskefor kan inneholde miljøgifter, blant annet har marine råstoffer høyere innhold av slike enn vegetabiliske.	1	Det er stor samsynlighet for 1 gyting og konsekvens for genetisk interaksjon. Hvis ikke dette løses med regelverk eller teknologi, er dette risiko.	1	1,24
	Ressursforbruk														
Energi 5%		Areal 5%	Ferskvann 2%	Førråstoff 10%											
Yngelfase på land etterfulgt 2 av merdproduksjon	2	Fisk i merd er effektiv unyttelse av areal	3	Marin art	3	Damvot, trenger høy proteinandel i fôret. Høy førfaktor.	1								
Fortrinns Norge (1,0%)	Kompetanse		Naturgitte			Risikovurdering	Kommentarer	Del-score							
	Arter 15%		Generelt 15%		Areal 15%				Risiko 40%						
	Betydelig kunnskap fra tidligere satsninger. 3	3	Betydelig erfaring fra tidligere satsninger. 3	3	Areal tilgjengelig. 3	3			Størstedelen av livssyklusen i merd.	3	Velutprøvd art	3			
Utviklingsstatus (15%)	Utviklingsstatus						Risikovurdering	Kommentarer	Del-score						
	Arter 60%						Risiko 40%								
	Flere mindre bedrifter i dag, har vært oppe 120 tusen tonn. 2.5	2.5					3			God erfaring med industriell produksjon	3	2.7			

Torsk

							Totalscore: 2.09		
Marked (25%)	Marked		Markedspotensial		Substitutter		Risikovurdering	Kommentarer	Del-score
	Eksisterende 25%		Potensielle markeder 15%	Produktdiversifisering 10%	Ville 5%	Opprettede 5%	Risiko 40%		
	Stort marked for torsk 3	Kontrollert produksjonsprosess gir store muligheter for å videreutvikle markeder samt skape nye	Smalere anvendelse enn vill 2 torsk grunnet kvaliteten.	Betydelig konkurranse fra villfangst 1	En række tvilliskarter kan konkurrere med torsk (gangasus m.fl)	Systemrisiko - flere spørsmål som må avklares 2	Kan kanskje skape konflikt mellom villfangst og oppdrett, noe en ser for ulike arter i enkelte land.		
Lønnsomhet (25%)	Nåv. lønnsomhet		Forventet prisutvikling	Forventet utvikling i prod. kost		Risikovurdering	Kommentarer	Del-score	
	Pris 10%	Prod.kost 10%	Pris 20%	Skalaeffekter 10%	Effektivitet 10%	Risiko 40%			
	Høy pris på tross av stort kvantum 3	Høy produksjonskostnad 1	Stor marked gir begrenset priseffekt av betydelige volum. Villfiske og substitutter gir usikkerhet.	Vil vente skalaeffekter ved oppskalering av produksjonen.	Grunnlag for bedre effektivitet. 3	Usikkert med hensyn til substitutter ved økning i produksjonen.			2
Bærekraft (25%)	Økologiske interaksjoner		Økologiske interaksjoner, utslipp			Risikovurdering	Kommentarer	Del-score	
	Genetisk påvirkning 10%	Smittespredning 10%	Organisk 10%	Legemidler 5%	Miljøgifter 3%	Risiko 40%			
	Gyter i merd, sårbare kystbestander og rømming er fortsatt en utfordring. 1	Muligheter for spredning av flere patogener og parasittære agens til regnbueørret kysttorsk og marine arter generelt.	Som annet sjøbasert oppdrett 1	Forventet bruk av legemidler ved sykdom. 2	Bruk av impregnering av netter. Fiskefôr kan inneholde miljøgifter, blant annet har marine råstoffer høyere innhold av slike enn vegetabiliske.	Det er stor samsynlighet for 1 gyting og konsekvens for genetisk interaksjon. Hvis ikke dette løses med regelverk eller teknologi, er dette risiko.			1.24
	Ressursforbruk								
Energi 5%	Areal 5%	Ferskvann 2%	Førråstoff 10%						
Yngstefase på land etterfulgt 2 av merdproduksjon	Fisk i merd er effektiv unyttelse av areal 3	Marin art 3	Dampvot, trenger høy proteinandel i fôret. Høy førfaktor. 1						
Fortrinns Norge (10%)	Kompetanse		Naturgitte		Risikovurdering	Kommentarer	Del-score		
	Arter 15%	Generelt 15%	Areal 15%	Rent vann 15%	Risiko 40%				
	Betydelig kunnskap fra tidligere satsninger. 3	Betydelig erfaring fra tidligere satsninger. 3	Areal tilgjengelig. 3	Størstedelen av livssyklusen i merd. 3	Velutprøvd art 3			3	
Utviklingsstatus (15%)	Utviklingsstatus					Risikovurdering	Kommentarer	Del-score	
	Arter 60%					Risiko 40%			
	Flere mindre bedrifter i dag, har vært oppe 120 tusen tonn. 2.5					God erfaring med industriell produksjon 3			2.7

Torsk

							Totalscore: 2.09			
Marked (25%)	Marked		Markedspotensial			Substitutter		Risikovurdering	Kommentarer	Del-score
	Eksisterende 25%		Potensielle markeder 15%	Produktdiversifisering 10%	Ville 5%	Opprettede 5%	Risiko 40%			
	Stort marked for torsk 3	Kontrollert produksjonsprosess gir store muligheter for å viderutvikle markeder samt skape nye	Smalere anvendelse enn vill 2 torsk grunnet kvalitet.	Betydelig konkurranse fra villfangst 1	En røkke hvitfiskerter kan konkurrere med torsk (pangasius m.fl)	Systemrisiko - flere spørsmål som må avklares 2	Kan kanskje skape konflikt mellom villfangst og oppdrett, noe en ser for ulike arter i enkelte land.	2.3		
Lønnsomhet (25%)	Nåv. lønnsomhet		Forventet prisutvikling	Forventet utvikling i prod. kost		Risikovurdering	Kommentarer	Del-score		
	Pris 10%		Prod.kost 10%	Pris 20%	Skalaeffekter 10%	Effektivitet 10%			Risiko 40%	
	Høy pris på tross av stort kvantum 3	Høy produksjonskostnad. 1	Stort marked gir begrenset priseffekt av betydelige volum. Villfiske og substitutter gir usikkerhet.	Vil vente skalaeffekter ved oppskalering av produksjonen.	Grunnlag for bedre effektivitet. 3	Usikkerhet med hensyn til substitutter ved øking i produksjonen.			2	
Bærekraft (25%)	Økologiske interaksjoner			Økologiske interaksjoner, utslipp			Risikovurdering	Kommentarer	Del-score	
	Genetisk påvirkning 10%		Smittespredning 10%	Organisk 10%	Legemidler 5%	Miljøgifter 3%	Risiko 40%			
	Gyter i merd, sårbare kystbestander og rømming er fortsatt en utfordring. 1	Muligheter for spredning av flere patogener og parasitter re agens til regnbueørret kysttorsk og marne arter generelt. 1	Som annet sjøbasert oppdrett 1	Forventet bruk av legemidler ved sykdom. 2	Bruk av impregnering av nøter. Fiskefôr kan inneholde miljøgifter, blant annet har marine råstoffer høyere innhold av slike enn vegetabiliske. 1	Det er stor sannsynlighet for gyting og konsekvens for genetisk interaksjon. Hvis ikke dette løses med regelverk eller teknologi, er dette risiko. 1	124			
	Ressursforbruk									
Energi 5%		Areal 5%	Ferskvann 2%	Førråstoff 10%						
Yngellfase på land etterfulgt 2 av merdproduksjon	Fiski i merd er effektiv unyttelse av areal 3	Marin art 3	Garnivor, trenger høy proteinandel i fôret. Høy førfaktor. 1							
Fortrinn Norge (1.0%)	Kompetanse		Naturgitte		Risikovurdering	Kommentarer	Del-score			
	Arter 15%		Areal 15%		Risiko 40%					
	Betydelig kunnskap fra tidligere satsninger. 3	Betydelig erfaring fra tidligere satsninger. 3	Areal tilgjengelig. 3	Størstedelen av livssyklusen i merd. 3	Velutprøvd art 3			3		
Utviklingsstatus (15%)	Utviklingsstatus					Risikovurdering	Kommentarer	Del-score		
	Arter 60%					Risiko 40%				
	Flere mindre bedrifter i dag, har vært oppe 120 tusen tonn. 2.5					God erfaring med industriell produksjon 3			2.7	

Torsk

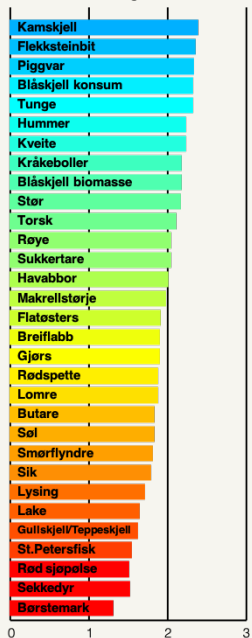
		Totalscore: 2.09													
Marked (25%)	Marked		Markedspotensial			Substitutter		Risikovurdering		Kommentarer	Del-score				
	Eksisterende 25%		Potensielle markeder 15%	Produktdiversifisering 10%		Ville 5%	Opprettede 5%	Risiko 40%							
	Stort marked for torsk	3	Kontrollert produksjonsprosess gir store muligheter for å videreutvikle markeder samt skape nye	3	Smalere anvendelse enn vill 2 torsk grunnet kvaliteten.	2	Betydelig konkurranse fra villfangst	1	En række hvitfiskarter kan konkurrere med torsk (pangasius m.fl)			1	Systemisiko - flere spørsmål som må avklares	2	Kan kanskje skape konflikt mellom villfangst og oppdrett, noe en ser for ulike arter i enkelte land.
Lønnsomhet (25%)	Nåv. lønnsomhet			Forventet prisutvikling		Forventet utvikling i prod. kost			Risikovurdering		Kommentarer	Del-score			
	Pris 10%		Prod.kost 10%	Pris 20%		Skalaeffekter 10%	Effektivitet 10%		Risiko 40%						
	Høy pris på tross av stort kvantum	3	Høy produksjonskostnad.	1	Stort marked gir begrenset priseffekt av betydelige volum. Villfiske og substitutter gir usikkerhet.	3	Vil vente skalaeffekter ved oppskalering av produksjonen.	3	Grunnlag for bedre effektivitet.	3			Usikkerhet med hensyn til substitutter ved økning i produksjonen.	1	2
Bærekraft (25%)	Økologiske interaksjoner			Økologiske interaksjoner, utslipp					Risikovurdering		Kommentarer	Del-score			
	Genetisk påvirkning 10%		Smittespredning 10%	Organisk 10%		Legemidler 5%	Miljøgifter 3%		Risiko 40%						
	Gyter i merd, sårbare kystbestander og rømming er fortsatt en utfordring.	1	Muligheter for spredning av flere patogener og parasittere agens til regnbueørret kysttorsk og marine arter generelt	1	Som annet sjøbasert oppdrett	1	Forventet bruk av legemidler ved sykdom.	2	Bruk av impregnering av neter. Fiskefôr kan inneholde miljøgifter, blant annet har marine råstoffer høyere innhold av slike enn vegetabiliske.	1			Det er stor sannsynlighet for 1 gyting og konsekvens for genetisk interaksjon. Hvis ikke dette løses med regelverk eller teknologi, er dette risiko.	1	1.24
	Ressursforbruk					Førråstoff 10%									
Energi 5%		Areal 5%	Ferskvann 2%		Førråstoff 10%										
Yngelfase på land etterfulgt 2 av merdproduksjon	2	Fisk i merd er effektivt unyttelse av areal	3	Marin art	3	Garnvot, trenger høy proteinandel i fôret. Høy førfaktor.	1								
Fortrinn Norge (10%)	Kompetanse			Naturgitte			Risikovurdering		Kommentarer	Del-score					
	Arter 15%		Generelt 15%	Areal 15%		Rent vann 15%	Risiko 40%								
	Betydelig kunnskap fra tidligere satsninger.	3	Betydelig erfaring fra tidligere satsninger.	3	Areal tilgjengelig.	3	Størstedelen av livssyklusen i merd.	3			Velutprøvd art	3	3		
Utviklingsstatus (15%)	Utviklingsstatus								Risikovurdering		Kommentarer	Del-score			
	Arter 60%								Risiko 40%						
	Flere mindre bedrifter i dag, har vært oppe 120 tusen tonn.	2.5							God erfaring med industriell produksjon	3			2.7		

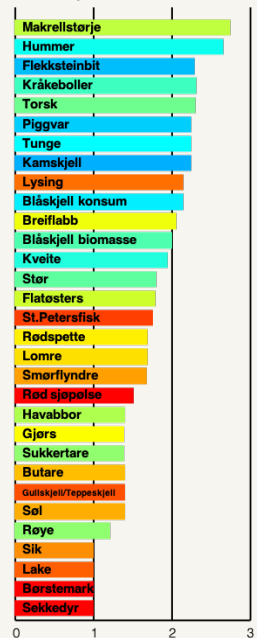
Torsk

							Totalscore: 2.09		
Marked (25%)	Marked		Markedspotensial		Substitutter		Risikovurdering	Kommentarer	Del-score
	Eksisterende 25%		Potensielle markeder 15%	Produktdiversifisering 10%	Ville 5%	Opprettede 5%	Risiko 40%		
	Stort marked for torsk 3	Kontrollert produksjonsprosess gir store muligheter for å viderutvikle markeder samt skape nye	Smalere anvendelse enn vill 2 torsk grunnet kvaliteten.	Betydelig konkurranse fra villfangst 1	En række hvitfiskarter kan konkurrere med torsk (pangasius m.fl)	Systemisiko - flere spørsmål som må avklares 2	Kan kanskje skape konflikt mellom villfangst og oppdrett, noe en ser for ulike arter i enkelte land.		
Lønnsomhet (25%)	Nåv. lønnsomhet		Forventet prisutvikling	Forventet utvikling i prod. kost		Risikovurdering	Kommentarer	Del-score	
	Pris 10%		Prod.kost 10%	Pris 20%	Skalæffekter 10%	Effektivitet 10%			Risiko 40%
	Høy pris på tross av stort kvantum 3	Høy produksjonskostnad. 1	Stort marked gir begrenset priseffekt av betydelige volum. Villfiske og substitutter gir usikkerhet.	Vil vente skalæffekter ved oppskalering av produksjonen.	Grunnlag for bedre effektivitet. 3	Usikkerhet med hensyn til substitutter ved økning i produksjonen. 1			2
Bærekraft (25%)	Økologiske interaksjoner			Økologiske interaksjoner, utslipp			Risikovurdering	Kommentarer	Del-score
	Genetisk påvirkning 10%		Smittespredning 10%	Organisk 10%	Legemidler 5%	Miljøgifter 3%	Risiko 40%		
	Gyter i merd, sårbare kystbestander og rømming er fortsatt en utfordring. 1	Muligheter for spredning av flere patogener og parasittere agens til regnbueørret kysttorsk og marine arter generelt	Som annet sjøbasert oppdrett 1	Forventet bruk av legemidler ved sykdom. 2	Bruk av impregnering av netter. Fiskefôr kan inneholde miljøgifter, blant annet har marine råstoffer høyere innhold av slike enn vegetabiliske. 1	Det er stor samsynlighet for 1 gyting og konsekvens for genetisk interaksjon. Hvis ikke dette løses med regelverk eller teknologi, er dette risiko.	1.24		
	Ressursforbruk								
Energi 5%		Areal 5%	Ferskvann 2%	Førråstoff 10%					
Yngelfase på land etterfulgt 2 av merdproduksjon	Fisk i merd er effektivt unyttelse av areal 3	Marin art 3	Garnvot, trenger høy proteinandel i fôret. Høy førfaktor. 1						
Fortrinns Norge (10%)	Kompetanse		Naturgitte		Risikovurdering		Kommentarer	Del-score	
	Arter 15%		Generelt 15%		Risiko 40%				
	Betydelig kunnskap fra tidligere satsninger. 3	Betydelig erfaring fra tidligere satsninger. 3	Areal tilgjengelig. 3	Størstedelen av livssyklusen i merd. 3	Velutprøvd art 3	3			
Utviklingsstatus (15%)	Utviklingsstatus			Risikovurdering			Kommentarer	Del-score	
	Arter 60%			Risiko 40%					
	Flere mindre bedrifter i dag, har vært oppe i 20 tusen tonn. 2.5			God erfaring med industriell produksjon 3					2.7

Hovedevaluering

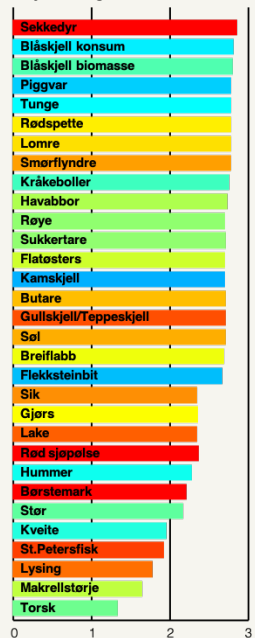
Markedspotensial

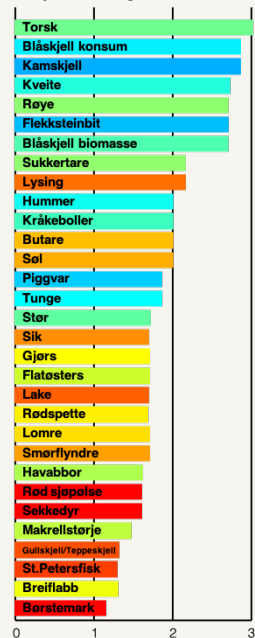
Lønnsomhet

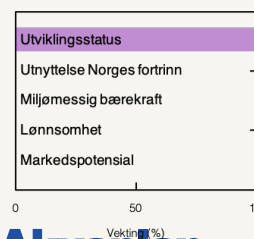
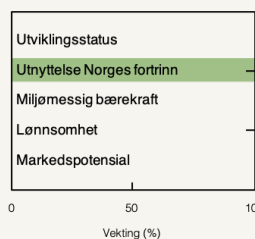
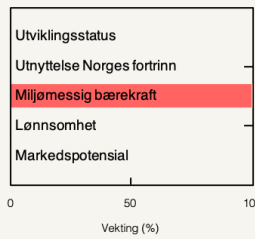
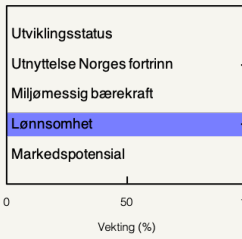
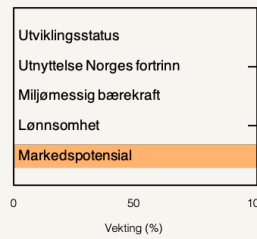
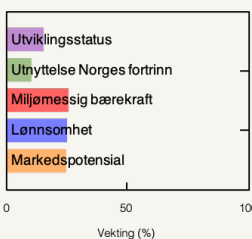
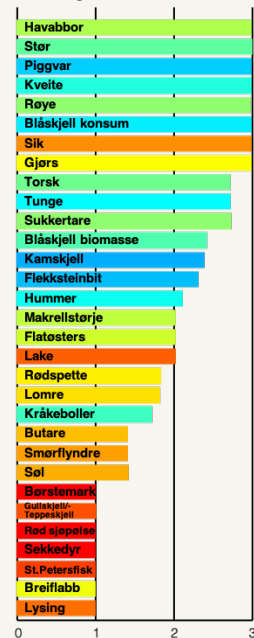
Miljømessig bærekraft

Utnyttelse Norges fortrinn

Utviklingsstatus

To aktuelle eksempler

Torsk

Tare

Arealbeslag

Torsk

200 tonn i 2020

80 000 tonn i 2026
(foreliggende planer)

40 lokaliteter

1 mill. tonn i 2050

Andøya i areal

Tare

185 tonn 2020

? tonn i 2026

? lokaliteter

10-20 mill. tonn i 2050

Hardangervidda i areal

Hvor stor miljøpåvirkning vil en ny art ha?

Artene kan kategoriseres

Vanntype	Organismetype	Intensitet	Vann/slamutveksling med omgivelsene
Ferskvann	Fisk Torsk	Intensivt Torsk (alt fôr tilføres)	RAS Torsk?
Marint Torsk Tare	Evertebrater	Semi-intensivt (fødetilbudet i naturen suppleres med fôr)	Semi-lukket (noe vann utveksles og slam samles opp) Torsk?
Brakkvann	Planter Tare	Ekstensivt Tare (organismen lever utelukkende av fødetilbudet i naturen)	Åpent Torsk Tare

Miljøpåvirkning torsk

- Driftsform ligner lakseoppdrett mht. utslipp og arealbeslag
- Genetisk påvirkning av vill torsk
  - Rømming og gyting
- Påvirker vandringsmønster hos villtorsk?
- Smitte mellom vill- og oppdrettsfisk (bla. Franciselliose, nodavirus, skottelus)
- Høyere risikoprofil enn laks grunnet kysttorsken
- Flere prosjekter på gang for å undersøke miljøpåvirkning
- Risikoreduserende tiltak: All-female og andre, bedre kunnskap

Miljøpåvirkning tare

Lite erfaringsgrunnlag storskaladrift – forskning (KELPPRO) viser lite miljøavtrykk

- Stor arealbeslag for de visjonene som eksisterer: 20 mill. tonn i 2050.
Lokalisering?
- Økosystemtjenester: Habitat for andre arter, CO₂-binding med flere
- Utslipp av organisk materiale: 8-13 % under normal drift - uproblematisk
- Liten konkurranse om næringsalter med andre arter (mikroalger)
- Skyggelegging for andre arter?
- Genetisk påvirkning på ville tarearter?
- Habitat for invasive arter?

Lokalitetsutvikling: Store utfordringer for både næring og forvaltning

- Lokalpolitikk vs. nasjonale mål og vyer
- Gamle arealplaner
  - ikke godkjente
  - har ikke andre arter enn laks
  - små arealer
- Tidkrevende rullering av arealplaner og dispensasjon (opp til 4 år)
- Lav aksept for dispensasjoner for en næring i en tidlig fase (spesielt torsk, bedre for tare)
- Regelverk som trenger utvikling

Mange nye arter inn i den Blå åkeren? Hva må til?

- Øke arealene og "romslige" formålskategorier
- Styrke arealplanlegging
- Styrke forvaltningen
- Øke forskning
- Utvikle og ta i bruk nye kraftfulle verktøy
  - Strømmodellering kan vise spredning av utslipp, smitte, kjemikalier, osv.
- Strukturere utvikling av nye arter

Figur 6.25 Kartet er et temakart som viser et område der det vurderes å avsette et nytt areal for akvakultur (Eksempelet er fiktivt)

Nasjonal satsing på nye marine arter i akvakultur

*Kommersialisering av nye marine arter i akvakultur gjennom
næringsrettet forskning, avl og pilotproduksjon*

Initiativ fra

NOFIMA, UIT Norges arktiske universitet, Nord universitet, NIVA og Akvaplan-niva